

Basel 3 reformerne – betydningen for de nordiske banker

Deloitte Risk Advisory Nordics

Februar 2021

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	3
Introduktion til reformerne	4
Fokus på bolig- og erhvervsejendomme	4
Fokus på ikke-ratede store erhvervskunder.....	5
Analyse af typiske nordiske banker	6
Øgede kapitalkrav ifølge Basel-reformerne.....	7
EBA-udtalelse om svensk risikovægtgulv for boliglån	9
Vigtige overvejelser for banker, der gennemfører den nye Basel-ordning	10
Potentielle konsekvenser af COVID-19	11
Indvirkning på kreditporteføljen og kapitalkrav	11
Kapitaleffekten på bankerne	11
Hvad kan nordiske banker gøre?.....	12
Bilag - Landeresultater.....	13
Island.....	13
Danmark.....	14
Finland	15
Norge	16
Sverige.....	17

Sammenfatning

Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) offentliggjorde den 15. december 2020 sin reviderede vurdering af Basel-reformernes¹ effekt på europæiske banker². Analysen simulerer en betydelig forhøjelse (18,5 %) af minimumskapitalkravene og fremfører en kvalitativ analyse af effekterne af COVID-19. Konklusionen var at understøtte den fulde implementering af de endelige Basel 3-standarder i EU.

For fortsat at være konkurrencedygtige skal de nordiske banker håndtere de strategiske konsekvenser af de ændrede kapitalkrav. Interessenterne skal forstå, hvordan Basel-reformerne sammen med COVID-19 kan påvirke kreditkvalitet, prissætning og kapitalomkostninger. De nye krav er komplekse, og da effekterne af COVID-19 fortsat spiller ind, er der behov for yderligere indgående analyser for den enkelte bank for at vurdere og varetage de systemiske og idiosynkratiske konsekvenser.

I denne artikel analyseres Basel-reformernes effekt på typiske kreditporteføljer i nordiske banker. Strukturen i vores analyse er et forsøg på at hjælpe interne og eksterne interessenter med at forstå faktorerne i, og det potentielle omfang af, forhøjelsen af kapitalkravene og derved kaste lys over områder, hvor virkningerne sandsynligvis vil være størst. I artiklen opsummeres også nogle af de datakrav, proces- og modelændringer samt den nødvendige styring, som bankerne skal tage i betragtning, når de begynder at vurdere og gennemføre disse reformer.

Artiklen har fokus på ændringer i kreditrisikokravene, både ud fra et standardiseret og et avanceret internt ratingbaseret (A-IRB) perspektiv. Resultaterne underbygger den forventede generelle stigning i kapitalkravene, som i nordisk sammenhæng er drevet af den nye standardmetode for eksponeringer for boliglån kombineret med indførelsen af et kapitalgulv for risikovægtede aktiver (RWA) i A-IRB-porteføljer. Vores analyse har ført os frem til tre hovedkonklusioner:

1. Bankerne skal gennemføre dybdegående analyser af sammensætningen af ejendomsporteføljerne, baseret på den regulatoriske måleenhed Loan-to-Value (LTV), for at muliggøre forståelsen af den fremtidige kapitalfordeling for både banker på standardmetoden og A-IRB-banker, der er baseret på kvalitetssikrede data og dokumentation.
2. A-IRB-banker vil – i lyset af det nye kapitalgulv før overgangen – skulle udvikle og opretholde en dyb forståelse af kapitalkravene efter standardmetoden. Analyser af ændringerne af både A-IRB-metoden og standardmetoden samt deres samspil, vil kunne hjælpe ledelsen med at forstå faktorerne i kapitalkravene. Det gælder især for nordiske banker med betydelige boliglån og ikke-ratede erhvervskundeporteføljer med henblik på at få fordelt kapitalkravene på passende vis.
3. Bankerne skal nøje følge de lokale og europæiske reguleringsmæssige drøftelser. Selvom kreditporteføljer på tværs af de nordiske banker stort set er sammenlignelige, anvender de lokale nordiske tilsynsmyndigheder forskellige metoder (fx landespecifikke RWA-gulve), som afspejler prioriteter og forventninger. Den lokale fortolkning af lovgivningen forventes at udvikle sig yderligere, efterhånden som niveauet for IRB-risikoparametre bliver mere sikkert, i takt med at ansøgninger om nye interne modeller indsendes og vurderes (i løbet af 2021 og 2022).

¹ Reformerne med titlen '*Basel 3: Finalising post-crisis reforms*' omtales også ofte i sektoren som 'Basel 4' pga. omfanget og virkningen af ændringerne på bl.a. interne kreditrisikoprocesser, rapportering, data og kapitalkrav.

² EBA har offentliggjort en ad hoc-konsekvensanalyse af implementeringen af Basel 3 baseret på et udvalg af 99 banker (pr. december 2019): https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2020/961t423/Basel%20III%20reforms%20-%202019Q4%20update%20and%20Covid%20impact.pdf

Bankerne bliver nødt til at tilpasse agile kapitalstyringsstrategier i takt med at effekterne af COVID-19 spiller ind på mellemlang sigt, på grund af usikkerheden omkring effekterne af den afdæmpende offentlige støtte og udfordringerne ved at forudsige udviklingen i bankernes balanceopgørelse og hvordan økonomien generelt kommer sig.

Introduktion til reformerne

Basel-reformerne, der blev færdigbehandlet af Baselkomitéen for Banktilsyn (BCBS) i december 2017, havde til formål yderligere at styrke reguleringen af, tilsynet med og praksis for banker verden over med henblik på at øge den finansielle stabilitet.

Set ud fra et kreditrisikoperspektiv er reguleringen kompleks, idet den indfører nye risikofaktorer, nye (under-)kategorier til porteføljer og nye processer for bankerne. Det er afgørende at forstå effekten af disse krav for de forskellige porteføljer for at opnå en passende fordeling af kapitalkravene. De vigtigste ændringer i kreditrisikoen som følge af Basel-reformerne er sammenfattet nedenfor:

Ændringer i standardmetoden for kreditrisiko	Færre porteføljer berettiget til at anvende IRB-metoden	Indførelse af nye kapitalgulve og modeloutputgulve begrænser fordelene	Flere begrænsninger i modelmetoder for IRB-porteføljer
<ul style="list-style-type: none"> Risikovægte for eksponeringer med sikkerhed i fast ejendom, der er baseret på en LTV-diversificering Særskilte risikovægte for investeringsejendomme Eksterne ratings kræves for erhvervskunder, med en behørig due diligence-proces, for at vurdere risikovægten En kreditkonverteringsfaktor (CCF) på minimum 10% for alle eksponeringer 	<ul style="list-style-type: none"> A-IRB er trukket tilbage for eksponeringer for banker, finansielle institutter, store erhvervskunder og aktier Der kan inden for specialiseret långivning og erhvervsejendomme med høj volatilitet kun anvendes kategorisering (i andre porteføljer kan kategorisering, F-IRB og A-IRB stadig anvendes) Metoden for interne modeller (IMA) for kreditværdjustering (CVA) er trukket tilbage 	<ul style="list-style-type: none"> Outputgulv baseret på 72,5% af standardiserede risikovægte Gulvet for sandsynlighed for misligholdelse (PD) hæves til 5 basispoint (fra 3 basispoint) Gulvet for ikke-sikret tabsandel ved misligholdelse (LGD) er på 25% for erhvervskunder og 50% for kvalificerede revolverende detaileksponeringer (QRRE) Der indføres LGD-gulve, som varierer efter sikkerhedsstillelsens art 	<ul style="list-style-type: none"> Double Default-metoden trækkes tilbage Flere granulære data kræves for at understøtte beregningen af risikovægtede aktiver (RWA) efter standardmetoden og IRB-metoden

Fokus på bolig- og erhvervsejendomme

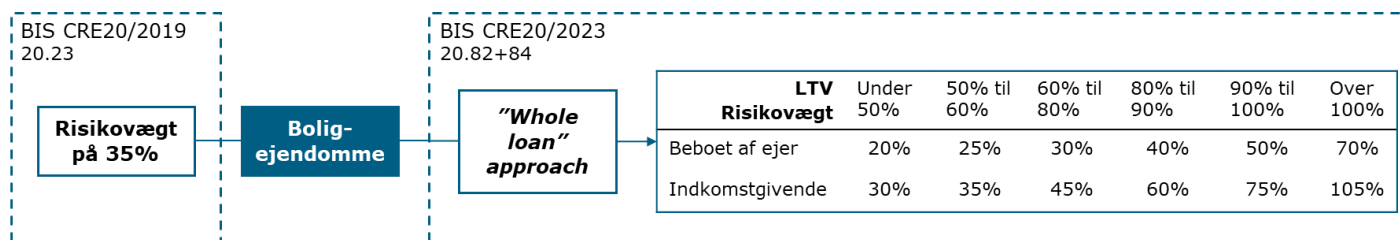
Efter den nuværende standardmetode tildeles fordringer med sikkerhed i bolig- eller erhvervsejendomme en risikovægt på hhv. 35% og 100%. I Basel-reformerne kræver indførelsen af et outputgulv baseret på standardmetoden, at hver enkelt bank beregner standard risikovægte ved hjælp af den reviderede metode, der har til formål at øge granuleringen i forhold til belåningsgraden.

Den nye standardmetode behandler fordringer med sikkerhed i fast ejendom forskelligt, afhængigt af:

- 1) om ejendommen er en bolig eller en erhvervsejendom, og
- 2) om eksponeringen afhænger af den likviditet, som ejendommen genererer, eller den ikke gør.

Den enkelte bank skal for hver af de fire ejendomsgrupper anvende en såkaldt "samlet lånemetode" (*Whole Loan approach*) til at beregne risikovægte baseret på forskellige LTV-undergrupper (se oversigten

nedenfor). Hvis den lokale tilsynsmyndighed tillader det, kan der anvendes en alternativ "låneopdelingsmetode" for eksponeringer med sikkerhed i fast ejendom, som ikke i væsentligt omfang er afhængig af genereringen af likviditet.

Figur 1 – Eksempel på reviderede standard risikovægte for boligejendomme som følge af Basel-reformerne.

Fokus på ikke-ratede store erhvervskunder

Under standardmetoden er der forskel på udlån til ratede erhvervskunder (dvs. virksomheder der har opnået en ekstern vurdering af et kreditoplysningsbureau) og udlån til ikke-ratede erhvervskunder som ikke har opnået en sådan kreditvurdering.

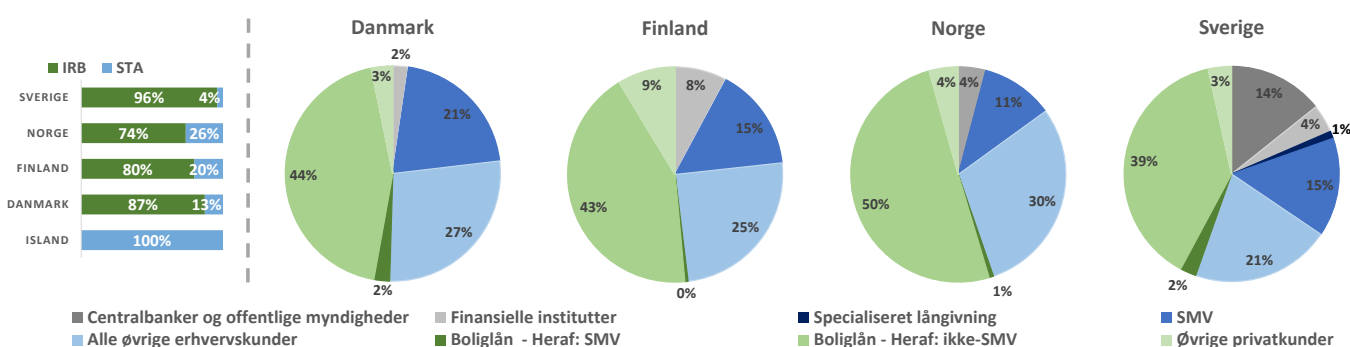
Den nye standardmetode introducerer en højere detaljeringsgrad ved at splitte risikovægtene for kreditvurderingerne BBB+ til BB- (aktuelt 100%) til 75% (for BBB+ til BBB-) og 100% (for BB+ til BB-) mens ikke-ratede eksponeringer til erhvervskunder tildeles en risikovægt på 100%. Det er en højere risikovægt end de 85% for SMV (der også er ikke-ratet) samt højere end det de fleste erhvervskunder ville få under IRB metoden.

Bankerne vil altså have et incitament til at låne ud til både store erhvervskunder og SMVs med en ekstern kreditvurdering. Dette incitament forventes at blive større eftersom introduktionen af outputgulvet ift. standardmetoden medfører at anvendelsesområdet for ikke-ratede erhvervskunder vil blive udvidet under det nye regime.

Analyse af typiske nordiske banker

Risikovægtede aktiver (RWA) forventes at stige – primært pga. den nyligt indførte diversificering af Loan-to-Value (LTV) for eksponeringer med sikkerhed i fast ejendom og indførelsen af kapitalgulvet. Når eksponeringer skal tildeles risikovægte, vil bankerne skulle indføre nye procedurer, og de vil skulle indsamle nye data om eksponeringerne.

I denne analyse undersøges effekten af to vigtige ændringer som følge af Basel-reformerne. De er i) de reviderede standard risikovægte og ii) indførelsen af outputgulvet, hvor resultaterne er baseret på den fulde gennemførelse af outputgulvet³ på 72,5%. Ud fra en bankbeholdnings typiske porteføljesammensætning (dvs. udlån til fast ejendom og erhvervs-kunder) kvantificerer vi i vores analyse effekterne for hvert enkelt land. Porteføljesammensætningen er dannet ud fra den gennemsnitlige balance for de nordiske banker, som deltager i EBA's *Transparency Exercise 2020*, som beriges med yderligere oplysninger fra en række nordiske bankers årsrapporter⁴.

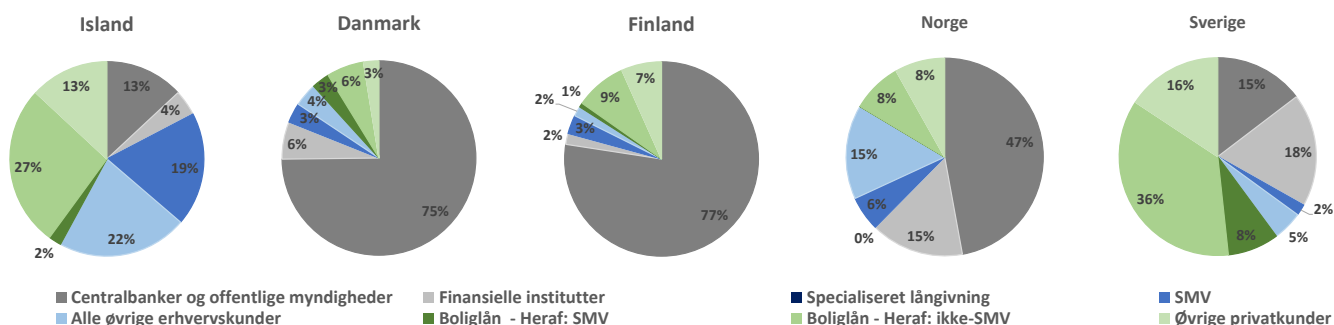

Figur 2 – Procent af bankbeholdningens gennemsnitlige kreditportefølje efter standard eller IRB-metoden (til venstre) og bankbeholdningens gennemsnitlige kreditportefølje efter IRB-metoden i Norden (til højre).

Som det fremgår af figur 2, består gennemsnitsporteføljen af en blanding af primært IRB-eksponeringer og standardeksponeringer i de enkelte nordiske lande. Selvom der er ligheder, omfatter kundespecifikke karakteristika følgende:

- I Island beregnes risikovægtede aktiver (RWA) for alle eksponeringer efter standardmetoden.
- Porteføljesammensætningen i Sverige indeholder eksponeringer til centralbanker, offentlige myndigheder og finansielle institutter efter IRB-metoden (hvilket ikke er tilfældet i de øvrige lande).

Overordnet viser vores analyse, at den gennemsnitlige porteføljesammensætning i alle land har er betydeligt fokus på boliglån og fast ejendom og er nogenlunde ens på tværs af alle Norden.

Figur 3 – Bankbeholdningens gennemsnitlige kreditportefølje efter standardmetoden i Norden.

³ Årlig gradvis indfasning startende på 50% fra 1. Januar 2023 indtil 72.5% 1. Januar 2028.

⁴ Bankbeholdningernes gennemsnitlige kreditportefølje er normaliseret til i alt 100.000 euro.

Øgede kapitalkrav ifølge Basel-reformerne

Bemærk, at vi i vores analyse anvender outputgulvet direkte på RWA for kreditrisiko og tager således ikke hensyn til potentielle modregninger fra andre typer af risici (fx markedsrisiko eller operationel risiko). "Krydssubstieringen" af RWA på tværs af de forskellige risikotyper vil sandsynligvis reducere outputgulvets samlede effekt. Vurderingen af effekten alene på porteføljen for kreditrisiko giver stadig værdifuld indsigt i forhold til fremtidige kapitalforvaltningsmæssige overvejelser efter den nye ordning, idet indførelsen af risikoparametergulve vil medvirke til en stigning i IRB-risikovægtene.

Tabel 1 viser, at reformerne vil øge kapitalkravene for nordiske bankers gennemsnitlige kreditportefølje med 25-61%⁵, med undtagelse af Island, hvor der er mulighed for en reduktion på 11% pga. den nuværende mangel på IRB-godkendelser. For banker med en kombination af porteføljer efter standardmetoden og IRB-porteføljer er de generelle ændringer primært drevet af indførelsen af outputgulvet, som påvirker alle IRB-eksponeringer til privat- og erhvervskunder.

Resultaterne for de enkelte lande er beskrevet i bilaget. Risikovægte for eksponeringer, der regnes efter standardmetoden, forventes at falde i alle lande. Faldet for ejendomsporteføljerne drives af lave LTV'er indenfor boliglån. I de nordiske lande medfører lovkrav⁶ om at lægge loft over LTV'er (kombineret med stærke kreditpolitikker) til långivning af høj kvalitet med lavere LTV'er for store dele af udlånsporteføljen.

Anvendelsen af output gulvet betyder at standardmetoden for ikke-ratede store erhvervskunder vil udvides. Det vil medføre en større stigning i kapitalkravene for ikke-ratede store erhvervskunder ift. dem der har opnået en ekstern kreditvurdering. For svenske banker (Nordea inklusiv) vil denne effekt, undersøgt af Copenhagen Economics⁷, føre til en gennemsnitlig stigning på 30 bps for ikke-ratede store erhvervskunders risikovægte. En stigning der var betydeligt større end for ratede store erhvervskunder (21 bps), SMV-erhvervskunder (8 bps) og SMV detailkunder (8 bps). Dette resultat kan vise sig at være endnu et incitament for at erhvervskunder opnår en ekstern rating (for at reducere låneomkostninger) – opfordret af bankerne.

Risikovægtene under IRB-metoden forventes at stige pga. ændringer i modeloutputtet og outputgulvet. Vores analyse viser øgede IRB-kapitalkrav på 70% og 64% i hhv. Danmark og Sverige ud fra de nuværende relativt lave risikovægte. I Norge er stigningen (15%) væsentligt lavere pga. forholdsvis højere aktuelle risikovægte pga. de allerede eksisterende lovmæssige gulve⁸.

Som det fremhæves i EBA's konsekvensanalyse, forventes realkreditinstitutterne at opleve den største virkning af Basel-reformerne med en gennemsnitlig stigning på 23,3 % i kernekapitalen. Vores resultater stemmer overens med EBA-analysen, som forudser et samlet akkumuleret kernekapitalkrav på 20% og 28% i hhv. Danmark og Sverige pga. outputgulvet. Anvendelsen af lokale lovgivningsmæssige gulve i Norden er genstand for debat mellem de nationale og europæiske tilsynsmyndigheder, som det fremgår af EBA's seneste kommentar om svenske gulve.

⁵ Baseret på vores beregninger og eksklusive potentielle krydseffekter fra dele, som ikke er omtalt i denne artikel.

⁶ LTV-loftet for realkreditlån er 80% i Danmark og 85% i alle øvrige nordiske lande, bortset fra førstegangskøbere i Finland og Island, hvor loftet er hhv. 95% og 90%.

⁷ <https://www.swedishbankers.se/media/4504/impact-of-final-basel-iii-in-sweden.pdf>

⁸ For boligejendomme kræver det norske finanstilsyn, Finanstilsynet, et gulv på 0,2% for PD og 20% for LGD ud over et porteføljegulv baseret på en benchmark tabsmodel.

Anvendelsen af lokale regulatoriske gulve i Norden er genstand for diskussion mellem de nationale og europæiske tilsynsmyndigheder som det EBA's nylige kommentar til det svenske risikovægt gulv viser (se afsnit nedenfor). Udviklingen af landespecifikke krav i Norden vil påvirke de endelige resultater for direktionen, som dog vil blive præget af den generelle europæiske regulatoriske debat – med en forventet grad af konvergens på mellemlang sigt.

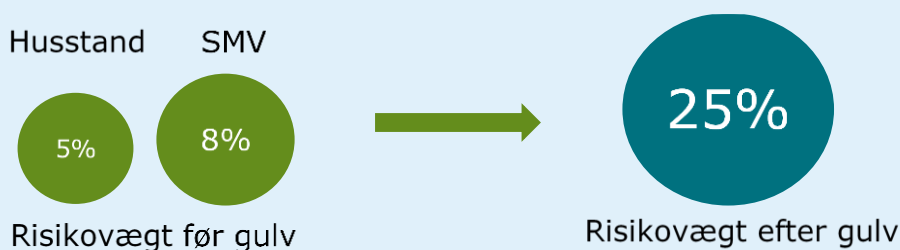
		Danmark	Finland	Norge	Sverige	Island
		Effekt på risikovægte (i %)				
Standard	Centralbanker og offentlige myndigheder	0%	0%	0%	0%	0%
	Finansielle institutter	-6%	0%	-16%	0%	-11%
	Erhvervs kunder	-11%	-13%	-11%	-10%	-12%
	Privat kunder	-15%	-6%	-9%	-11%	-10%
	I alt	-12%	-8%	-11%	-10%	-11%
IRB	Centralbanker og offentlige myndigheder	-	-	-	0%	-
	Finansielle institutter	12%	0%	-	0%	-
	Erhvervs kunder	81%	18%	18%	114%	-
	Privat kunder	51%	75%	10%	(*)8%	-
	I alt	70%	33%	15%	64%	-
Samlet	Centralbanker og offentlige myndigheder	0%	0%	0%	0%	0%
	Finansielle institutter	5%	0%	-16%	0%	-11%
	Erhvervs kunder	75%	17%	12%	111%	-12%
	Privat kunder	45%	58%	6%	6%	-10%
	I alt	63%	28%	9%	50%	-11%

Tabel 1 – Effekten af reviderede, standardiserede risikovægte og indførelsen af kapitalgulve for bankbeholdningers kreditporteføljer i Norden. (*) Justeret for det svenske risikovægtgulv på 25% for boligejendomme.

EBA-udtalelse om svensk risikovægtgulv for boliglån

Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) udsendte for nylig en udtalelse om det svenske risikovægtgulv på 25% for boliglån. Det svenske finanstilsyn, Finansinspektionen, indførte risikovægtgulvet i 2018 for at imødegå tilsynsmæssige risici ifm. en vægtet lav risiko på boliglån ved at anvende artikel 458 i kapitalkravsforordningen, som giver EU-medlemslandene mulighed for at indføre mere forsigtige foranstaltninger end dem, der er defineret i forordningen, til at dække en makroprudentiel eller systemisk risiko, der kunne have alvorlige negative følger for det finansielle system.

Brugen af risikovægtgulvet blev oprindeligt indført til at skulle vare frem til 31. december 2020, og Finansinspektionen har anmodet EU-Kommissionen om ikke at afvise den foreslåede forlængelse på ét år. Gulvets effekt på risikovægte på realkredit er betydelig. IRB-risikovægten for ikke-SMV-långivning er 5%, og for SMV-långivning er den 8% - sammenholdt med de 25% efter anvendelsen af risikovægtgulvet.

EBA har ikke gjort indsigelse mod forlængelsen af risikogulvet frem til udgangen af 2021. EBA bemærkede dog i sin udtalelse, at Finansinspektionen bør finde en langsigtet løsning på det underliggende problem, som er de lave risikovægte for realkreditlån, der er en følge af en periode med historisk lav misligholdelse i et voksende realkreditmarked i Sverige. EBA fremhæver, at hvis de lave risikovægte (forudsat at være 4,5% for boliglån), som er opgjort efter de svenske bankers interne modeller, ikke i tilstrækkelig grad tager højde for risikoen for kredittab, bør der anvendes andre metoder (såsom en forsigtighedsmargin) til at analysere og imødegå den systemiske risiko, som den svenske realkreditsektor udgør. EBA nævner, at SMV-eksponeringer ikke behandles særskilt, og fremhæver vigtigheden af, at eventuelle indvirkninger på långivningen til SMV'er, som stammer fra gulvet, bør vurderes.

EBA udtrykte sin tilfredshed med den igangværende proces med at færdiggøre nedefra-og-opgennemgangen og udbedringen af IRB-modellerne i Sverige. Der er lokaliseret forbedringer til de eksisterende IRB-modeller i svenske banker ifm. den langsigtede løsning, som er fundet nødvendig. EBA har også foreslået, at Finansinspektionen gennemgår risikovægtgulvet i lyset af ændringerne til de gældende lovgivningsmæssige rammer (dvs. den sektorielle systemiske risikobuffer (SyRB) og outputgulvet, der er omtalt i denne artikel).

Vigtige overvejelser for banker, der gennemfører den nye Basel-ordning

Da bankerne nærmer sig fristen for implementeringen med hastige skridt, vil der i stigende grad være behov for, at ledelsen træffer beslutninger baseret på en solid forståelse af porteføljernes følsomhed over for centrale faktorer. Reformerne kræver præcis, konsistent og omfattende dokumentation for hver enkelt eksponeringstype, risikoklassificering og understøttende data for at muliggøre styringen af risikovægtene.

Eftersom reformernes effekt på porteføljer med sikkerhed i fast ejendom er det, der i vidt omfang præger den generelle stigning i kapitalkravene, vil forståelsen og styringen af den lovgivningsmæssige LTV-måleenhed over tid være særdeles vigtig. Bankerne har brug for data om sikkerhedsstillelser og eksponeringer, der er af god kvalitet, så de kan foretage den nødvendige dybtgående analyse. Dette vil kræve, at der indsamles og registreres data om ejendomsværdien på tidspunktet for optagelsen af lånet, så de forskellige LTV-undergrupper, eksponeringstypen (indtægtsdrevet eller leje-/salgsdrevet) og LTV-bevægelser over tid kan analyseres og rapporteres.

Det er også nødvendigt at foretage en dybdegående analyse af kreditporteføljerne i en bankbeholdning og faktorerne i kapitalkravene, for at ledelsen kan træffe langsigtede beslutninger om, hvad der skal være fokus for investeringer i A-IRB-modellering, og for at forbedre værktøjerne til at reducere kreditrisikoen. Derudover bør A-IRB-bankerne vurdere scenarier for at analysere, hvordan outputgulvet kan påvirke fordelingen af kapitalkrav i de forskellige dele af banken, ud fra forskellige forudsætninger vedrørende de nye IRB-modeller og anvendelsen af standardmetoden. Ledelsen vil få brug for en solid forståelse af de nye regler, og hvilke muligheder (data, proces, systemer og model) der er til rådighed til at håndtere virkningerne over tid.

Ud over outputgulvet begrænser de nye Basel-regler bankerne i at anvende A-IRB-metoden på visse porteføljer såsom finansielle institutter og meget store erhvervs-kunder. Det er for disse porteføljer fortsat muligt at anvende den grundlæggende IRB-metode (F-IRB). Når denne metode anvendes, beregnes kun sandsynligheden for misligholdelse (PD) af banken selv, hvorimod parametrene for andre dele i beregningen af risikovægtene er baseret på tilsynets skøn. Bankerne skal undersøge, om investeringer i IRB fortsat er den bedste løsning set i lyset af den følsomhed i kapitalkravene, som standardmetoden giver, og den dermed forbundne omlægning af ressourcer fra andre kerneporteføljer. Dog skal enhver ændring i de porteføljer, der er omfattet af standardmetoden, aftales med den lokale tilsynsmyndighed (når der aftales delvis anvendelse på permanent basis). Tilsynsmyndighederne vil være interesseret i at sikre, at bankerne ikke udøver "cherry picking", og at de opretholder solide kreditrisikostyringskompetencer, hvis de skulle vælge at gå fra IRB til standardmetoden igen.

Potentielle konsekvenser af COVID-19⁹

COVID-19 er en stor udfordring for de europæiske bankers solvens, likviditet og levedygtighed, som kan være mere alvorlig og have mere omfattende, langsigtede følger end den globale finanskrisen i 2008. Selvom det er bankernes førsteprioritet at støtte kunderne og samfundet gennem pandemien, skal de selv forblive solvente og levedygtige, hvis dette skal kunne fastholdes. Kapital er et centralt punkt i denne udfordring.

Kapitaleffekten på bankerne

Bankernes kapitalpositioner vil blive kraftigt forringet

- Den økonomiske afmatning vil være langt alvorligere end i de seneste stresstestscenarier fra centralbankerne (før pandemien)
- Nogle bankers kernekapitalprocenter kan falde til under 10%, hvor EBA's stresstests i 2021 vil være et vigtigt regulatorisk værktøj til at vurdere de potentielle negative aspekter
- Virksomheder, der anvender den nye definition af misligholdelse, vil opleve en stigende misligholdt beholdning, som reducerer kapitaludbuddet, samtidig med at nedskrivningsniveauerne efter IFRS 9 for misligholdte og ikke-misligholdte eksponeringer fortsat er høje.

For mange banker vil en organisk kapitalgenopbygning i sig selv ikke være tilstrækkelig til at re-etablere procenterne

- Selv hvis man indstiller udbyttebetalingerne, kan det tage fem år eller mere, inden ikke-udloddet overskud får kapitalprocenterne tilbage på målniveauerne
- Bankerne bliver nødt til at overveje metoder til at supplere ikke-udloddet overskud med andre metoder at rejse kapital på.

Tiden er inde til at genoptage dialogen med investorer, tilsynsmyndigheder og politiske beslutningstagere om, hvordan sektoren skal reformeres på længere sigt

- Visse dele og regioner i Norden har for mange banker, men tilsyns- og konkurrencemæssige hensyn samt nationale politiske overvejelser har hæmmet konsolideringen
- Norden er stærkt afhængig af bankkreditter til at finansiere store og små virksomheders investeringer, hvor manglende dybde i sekuritiseringsmarkederne medvirker til, at der opbygges kapitalforbrugende passive aktiver i bankernes balance.

Indvirkning på kreditporteføljen og kapitalkrav

- Nedjusteringer af interne og eksterne ratings vil påvirke kapitalkravene og gulvene for erhvervskunder, som måles efter standardmetoden
- LTV på tidspunktet for lånoptagelse kan reduceres, hvis bankernes risikoappetit falder, hvorved kapitalkravene reduceres, og den forholdsmæssige effekt af Basel-reformerne øges (da lave LTV-porteføljer har en større forskel mellem kapitalkravene efter hhv. IRB og standardmetoden)
- Større anvendelse af henstand og øgede restancer kan føre til en øget misligholdelsesrisiko og større sandsynlighed for misligholdelse (PD), som øger IRB-kapitalkravene
- Effekten af de nye IRB-modeller vil blive testet i en ny downturn periode, hvor data om resultatet vil være tilgængelige, efterhånden som Basel-reformerne træder i kraft
- Den større kompleksitet, som indføres i kapitalkravene, kan gøre det vanskeligt at forstå den samlede effekt af COVID-19 sammen med de lovgivningsmæssige ændringer
- Hvis COVID-19 medfører en længerevarende afmatning, kan de politiske beslutningstagere forsøge at tilpasse og udsætte indførelsen af nye regler samt godkendelsen af nye ansøgninger.

For at opsummere, er der behov for, at nordiske tilsynsmyndigheder og politiske beslutningstagere handler resolut for at reagere på den umiddelbare forstyrrelse forårsaget af COVID-19 for at sikre, at banksektoren står stærkt til at komme sig og trives i verdenen på den anden side af pandemien. For bankerne betyder det, at man skal forberede sig, lægge planer og være klar til at levere og eksekvere på troværdige strategier for at re-etablere kapitalen og levedygtigheden efter pandemien.

⁹ <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/financial-services/articles/a-stress-event-like-no-other.html>

Hvad kan nordiske banker gøre?

Fokus på udfordringer med indførelsen

Det kan være en udfordring at implementere de nye krav. Det er vigtigt at forstå både de finansielle og de operationelle virkninger af reformerne på banken, og hvordan disse varierer på tværs af porteføljer og forretningsenheder for at sikre, at den fremtidige fordeling af kapitalkrav og ressourcer stemmer overens med ledelsens forventninger og strategi.

- Nye definitioner af måleenheder (fx LTV) skal være defineret, så de data, der kræves for at beregne måleenhederne konsekvent og præcist, kan mappes og indsamles
- Der skal etableres processer og kontroller, hvor måleenheder som fx eksterne kreditvurderinger kræver en underliggende due diligence og styring
- Porteføljedefinitionerne skal gennemgås for at sikre, at de er i overensstemmelse med nyligt indførte underkategorier af eksponeringer, hvor de lovgivningsmæssige parametre (fx konverteringsfaktor) er indført
- Standardoutputgulvet skal opbygges og implementeres, hvor de indsamlede data tidligt kan analyseres, så ledelsen kan forstå og vurdere de kapitalkrav, som reformerne medfører.

Aktivt styrer LTV for boliglån

Da effekten af reformerne for en typisk nordisk bank primært er drevet af eksponeringer for boliglån, vil ledelsesgruppen skulle identificere, vurdere og levere risikoreduktionsstrategier for disse porteføljer. Nogle strategier vil være baseret på at indføre nye ejendomsvurderingspolitikker (i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige retningslinjer for reduktion af kreditrisiko) for at forbedre kvaliteten af og konsistensen i LTV-afhængige beregninger, både på tidspunktet for lånoptagelsen og hen over lånets løbetid. Forretningsorienterede strategier rettet mod at stimulere tidlig tilbagebetaling fra kunder med høje kapitalkrav (fx afdragsfrie boliglån) kunne også være en mulig risikoreduktionsstrategi.

Balance- og porteføljestyring

For at reducere effekterne af reformerne vil bankerne skulle forbedre deres evne til at foretage aktiv balance- og porteføljestyring. De muligheder, som økonomi- og kapitalstyringsenhederne kan overveje, omfatter at diversificere fra boliglånsporteføljer ved at øge porteføljer, der giver bedre kapitalafkast, og at anvende kapitalreducerende metoder (fx kan sekuritisering af visse porteføljer nedsætte effekten af de øgede kapitalkrav).

Vurdere IRB-strategien

Bankerne er nødt til kritisk at vurdere IRB's anvendelsesområde og overveje det indskrænkede anvendelsesområde for A-IRB ifølge Basel-reformerne (fx for finansielle institutter og store erhvervskundeporteføljer) og effekterne af outputgulvet. Det kan kræve tilsynsgodkendelse (fx gennem en ansøgning om delvis anvendelse på permanent basis) at skifte til F-IRB-metoden eller standardmetoden for visse porteføljer og nøje overvejelse for at sikre, at risikostyringsprocesser, hvor der anvendes interne modeller (fx beslutningstagning, nedskrivning og stresstest), fortsat er robuste.

Overveje effekt på prisfastsættelse

Da reformerne vil øge kapitalkravene for bankerne, vil det medføre omkostninger, som vil påvirke porteføljernes forholdsmæssige rentabilitet. Bankerne vil skulle tilpasse deres prismodeller og vurderinger af porteføljernes rentabilitet for at sikre, at stigningen i omkostninger medregnes.

¹⁰ Risikovægt- og IRB-risikoparameteregulvene i den svenske og norske lovgivning reducerer effekten for på boligejendomsporteføljer, hvad angår Basel-reformernes ændringer i kapitalkrav til kreditrisiko.

Bilag - Landeresultater

Vores analyse for de enkelte lande giver yderligere indsigt i, hvordan de nordiske banker kan blive påvirket af de nye reformer, herunder områder, hvor der er sandsynlighed for øget risikovægt. Bemærk, at alle gennemsnitlige porteføljer er normaliseret til 100.000 euro.

Island

Der deltog tre banker i EBA's *Transparency Exercise* 2020 i Island: Arion Bank, Islandsbanki og Landsbankinn. Tabellen nedenfor viser, at reformerne kan reducere kapitalkravene for gennemsnittet af den standardiserede del af disse bankers portefølje med ca. 11%.

	Nu			Efter reformer		Effekt
	EAD	Risikovægt	Risikovægtede aktiver	Risikovægt	Risikovægtede aktiver	
Centralbanker og offentlige myndigheder	13.078	0%	40	0%	40	0%
Finansielle institutter	4.272	24%	1.030	21%	913	-11%
Erhvervskunder	40.595	100%	40.595	88%	35.754	-12%
- Heraf: Specialiseret långivning	0	-	-	-	-	-
- Heraf: SMV	18.917	100%	18.917	86%	16.207	-14%
- Alle øvrige	21.678	100%	21.678	90%	19.547	-10%
Privatkunder	42.055	56%	23.572	51%	21.244	-10%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: SMV	2.120	51%	1.087	39%	832	-23%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: Ikke-SMV (boligejendomme)	26.845	35%	9.396	27%	7.322	-22%
- Kvalificerende revolverende	0	-	-	-	-	-
- Øvrige privatkunder	13.090	100%	13.090	100%	13.090	0%
I alt	100.000	65%	65.237	58%	57.951	-11%

Tabel 2: Effekten af de reviderede risikovægte på en gennemsnitlig islandsk banks bankbeholdnings kreditportefølje efter standardmetoden.

Danmark

Der deltog fire banker i EBA's *Transparency Exercise 2020* i Danmark: Danske Bank, Nykredit, Jyske Bank og Sydbank.

Tabellen nedenfor viser, at reformerne vil reducere kapitalkravene for den standardiserede del af disse bankers portefølje med ca. 12%. Især bolig- og erhvervsjendomsporteføljerne med lav LTV kan drage fordel af de nye regler.

	Nu			Efter reformer		
	EAD	Risikovægt	Risikovægtede aktiver	Risikovægt	Risikovægtede aktiver	Effekt
Centralbanker og offentlige myndigheder	9.589	0%	5	0%	5	0%
Finansielle institutter	797	22%	175	21%	164	-6%
Erhvervskunder	921	86%	796	77%	709	-11%
- Heraf: Specialiseret långivning	0	-	-	-	-	-
- Heraf: SMV	424	88%	371	76%	323	-13%
- Alle øvrige	497	85%	425	78%	386	-9%
Privatkunder	1.510	43%	648	37%	552	-15%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: SMV	383	38%	146	24%	93	-37%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: Ikke-SMV (boligejendomme)	800	35%	280	30%	238	-15%
- Kvalificerende revolverende	0	-	-	-	-	-
- Øvrige privatkunder	327	68%	222	68%	222	0%
I alt	12.817	13%	1.623	11%	1.430	-12%

Tabel 3: Effekten af de reviderede risikovægte på en gennemsnitlig dansk banks bankbeholdnings kreditportefølje efter standardmetoden.

Tabellen nedenfor viser, at reformerne vil øge kapitalkravene for IRB-delen af disse bankers portefølje med ca. 70%, primært pga. ikke-SMV-boligeksponeringer og erhvervskundeeksponeringer. For store erhvervskunder vil den store andel af ikke-ratede virksomheder få en standardrisikovægt på 100%, hvilket øger forskellen mellem den nuværende IRB-risikovægt (på 30%) og kapitalgulvet for disse eksponeringer. Den samme forskel ses for boligejendomme (ikke-SMV), hvor den gennemsnitlige, nuværende IRB-risikovægt på 15% er væsentligt lavere end den reviderede, standard minimumsriskovægt på 20%.

	Nu			Efter reformer	
	EAD	Risikovægt	Risikovægtede aktiver (før gulv)	Outputgulv	Effekt
Centralbanker og offentlige myndigheder	0	-	-	-	-
Finansielle institutter	2.014	13%	269	301	12%
Erhvervskunder	41.990	30%	12.480	22.559	81%
- Heraf: Specialiseret långivning	16	50%	8	11	45%
- Heraf: SMV	18.140	30%	5.372	9.426	75%
- Alle øvrige	23.835	30%	7.101	13.122	85%
Privatkunder	43.179	16%	6.775	10.238	51%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: SMV	2.055	19%	392	435	11%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: Ikke-SMV (boligejendomme)	38.305	15%	5.714	8.270	45%
- Kvalificerende revolverende	0	-	-	-	-
- Øvrige privatkunder	2.818	24%	670	1.533	129%
I alt	87.183	22%	19.524	33.098	70%

Tabel 4: Effekten af outputgulvet på en gennemsnitlig dansk banks bankbeholdnings kreditportefølje efter IRB-metoden.

Finland

Der deltog tre banker i EBA's *Transparency Exercise 2020* i Finland: Nordea, OP og Savings bank. Municipality Finance er udeladt af denne analyse, idet banken ikke anses for at være repræsentativ for en typisk finsk bank.

Tabellen nedenfor viser, at reformerne vil reducere kapitalkravene for den standardiserede del af disse bankers portefølje med ca. 8%.

	Nu			Efter reformer		
	EAD	Risikovægt	Risiko-vægtede aktiver	Risikovægt	Risikovægtede aktiver	Effekt
Centralbanker og offentlige myndigheder	15.680	1%	222	1%	222	0%
Finansielle institutter	368	20%	74	20%	74	0%
Erhvervskunder	965	96%	929	84%	810	-13%
- Heraf: Specialiseret långivning	0	-	-	-	-	-
- Heraf: SMV	631	99%	624	83%	524	-16%
- Alle øvrige	334	91%	306	86%	286	-6%
Privatkunder	3.242	51%	1.656	48%	1.549	-6%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: SMV	145	35%	51	23%	34	-33%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: Ikke-SMV (boligejendomme)	1.740	35%	610	30%	520	-15%
- Kvalificerende revolverende	0	-	-	-	-	-
- Øvrige privatkunder	1.358	73%	995	73%	995	0%
I alt	20.255	14%	2.836	13%	2.610	-8%

Tabel 5: Effekten af de reviderede risikovægte på en gennemsnitlig finsk banks bankbeholdnings kreditportefølje efter standardmetoden.

Tabellen nedenfor viser, at reformerne vil øge kapitalkravene for IRB-delen af disse bankers portefølje med ca. 33% pga. indførelsen af kapitalgulvet.

	Nu			Efter reformer	
	EAD	Risikovægt	Risikovægtede aktiver (før gulv)	Outputgulv	Effekt
Centralbanker og offentlige myndigheder	0	-	-	-	-
Finansielle institutter	6.228	18%	1.090	1.090	0%
Erhvervskunder	32.106	51%	16.226	19.196	18%
- Heraf: Specialiseret långivning	28	54%	15	20	35%
- Heraf: SMV	12.305	45%	5.586	7.189	29%
- Alle øvrige	19.774	54%	10.625	11.987	13%
Privatkunder	41.410	16%	6.441	11.264	75%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: SMV	385	29%	112	112	0%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: Ikke-SMV (boligejendomme)	34.098	13%	4.342	7.384	70%
- Kvalificerende revolverende	0	-	-	-	-
- Øvrige privatkunder	6.929	29%	1.987	3.768	90%
I alt	79.745	30%	23.757	31.551	33%

Tabel 6: Effekten af outputgulvet på en gennemsnitlig finsk banks bankbeholdnings kreditportefølje efter IRB-metoden.

Norge

Der deltog tre banker i EBA's *Transparency Exercise* 2020 i Norge: DNB, Sparebank 1 SMN og Sparebank 1 SR.

Tabellen nedenfor viser, at reformerne vil reducere kapitalkravene for den standardiserede del af disse bankers portefølje med ca. 11%.

	Nu			Efter reformer		Effekt
	EAD	Risikovægt	Risikovægtede aktiver	Risikovægt	Risikovægtede aktiver	
Centralbanker og offentlige myndigheder	12.365	0%	5	0%	5	0%
Finansielle institutter	4.016	26%	1.064	22%	890	-16%
Erhvervskunder	5.543	86%	4.793	77%	4.277	-11%
- Heraf: Specialiseret långivning	0	-	-	-	-	-
- Heraf: SMV	1.498	66%	989	70%	1.048	6%
- Alle øvrige	4.045	94%	3.804	80%	3.228	-15%
Privatkunder	4.320	62%	2.671	56%	2.417	-9%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: SMV	4	74%	3	33%	1	-56%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: Ikke-SMV (boligejendomme)	2.168	51%	1.111	40%	859	-23%
- Kvalificerende revolverende	0	-	-	-	-	-
- Øvrige privatkunder	2.148	72%	1.557	72%	1.557	0%
I alt	26.244	33%	8.532	29%	7.589	-11%

Tabel 7: Effekten af de reviderede risikovægte på en gennemsnitlig norsk banks bankbeholdnings kreditportefølje efter standardmetoden.

Tabellen nedenfor viser, at reformerne vil øge kapitalkravene for IRB-delen af disse bankers portefølje med ca. 15%. Risikoparametervgulvene i norsk lovgivning medfører, at de gennemsnitlige IRB-risikovægte allerede er forholdsvis høje for boligejendomme. Effekten af kapitalgulvet skønnes derfor at være tæt på nul for disse porteføljer.

	Nu			Efter reformer	
	EAD	Risikovægt	Risikovægtede aktiver (før gulv)	Outputgulv	Effekt
Centralbanker og offentlige myndigheder	0	-	-	-	-
Finansielle institutter	0	-	-	-	-
Erhvervskunder	32.969	49%	16.303	19.298	18%
- Heraf: Specialiseret långivning	3.028	52%	1.581	2.195	39%
- Heraf: SMV	8.049	50%	4.063	4.253	5%
- Alle øvrige	21.891	49%	10.658	12.849	21%
Privatkunder	40.787	22%	9.059	9.965	10%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: SMV	499	25%	123	123	0%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: Ikke-SMV (boligejendomme)	37.063	22%	8.088	8.088	0%
- Kvalificerende revolverende	0	-	-	-	-
- Øvrige privatkunder	3.225	26%	848	1.754	107%
I alt	73.756	34%	25.362	29.262	15%

Tabel 8: Effekten af outputgulvet på en gennemsnitlig norsk banks bankbeholdnings kreditportefølje efter IRB-metoden.

Sverige

Der deltog fem banker i EBA's *Transparency Exercise 2020* i Sverige: Handelsbanken, Länsförsäkringar Bank, SBAB, SEB og Swedbank.

Tabellen nedenfor viser, at reformerne vil reducere kapitalkravene for den standardiserede del af disse bankers portefølje med ca. 10%.

	Nu			Efter reformer		
	EAD	Risikovægt	Risikovægtede aktiver	Risikovægt	Risikovægtede aktiver	Effekt
Centralbanker og offentlige myndigheder	606	3%	16	3%	16	0%
Finansielle institutter	764	13%	99	13%	99	0%
Erhvervskunder	278	91%	253	82%	229	-10%
- Heraf: Specialiseret långivning	0	-	-	-	-	-
- Heraf: SMV	76	90%	68	79%	60	-12%
- Alle øvrige	202	92%	185	84%	169	-9%
Privatkunder	2.485	45%	1.113	40%	991	-11%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: SMV	347	35%	122	23%	80	-34%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: Ikke-SMV (boligejendomme)	1.487	35%	521	30%	441	-15%
- Kvalificerende revolverende	0	-	-	-	-	-
- Øvrige privatkunder	650	72%	470	72%	470	0%
I alt	4.132	36%	1.482	32%	1.336	-10%

Tabel 9: Effekten af de reviderede risikovægte på en gennemsnitlig svensk banks bankbeholdnings kreditportefølje efter standardmetoden.

Tabellen nedenfor viser, at reformerne vil øge kapitalkravene for IRB-delen af disse bankers portefølje med ca. 55% pga. indførelsen af kapitalgulvet. Hvis risikovægtgulvet på 25% for boligejendomme fjernes, vil den samlede effekt være en stigning på 138%, hvilket viser konsekvensens følsomhed over for det reguleringsmæssige valg vedrørende RWA-gulvet.

	Nu			Efter reformer	
	EAD	Risikovægt	Risikovægtede aktiver (før gulv)	Outputgulv	Effekt
Centralbanker og offentlige myndigheder	13.692	2%	289	289	0%
Finansielle institutter	4.060	23%	934	934	0%
Erhvervskunder	35.384	27%	9.680	20.701	114%
- Heraf: Specialiseret långivning	1.056	47%	493	765	55%
- Heraf: SMV	14.222	21%	3.054	8.018	163%
- Alle øvrige	20.106	31%	6.133	11.917	94%
Privatkunder	42.732	25%	10.815	11.667	8%
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: SMV	2.323	25% (8%)	581 (194)	581 (491)	0% (152%)
- Med sikkerhed i fast ejendom - heraf: Ikke-SMV (boligejendomme)	37.058	25% (5%)	9.265 (2.024)	9.265 (7.963)	0% (293%)
- Kvalificerende revolverende	0	-	-	-	-
- Øvrige privatkunder	3.351	29%	970	1.822	88%
I alt	95.868	21%	20.495	33.592	55% <i>(138%)</i>

Tabel 10: Effekten af outputgulvet på en gennemsnitlig svensk banks bankbeholdnings kreditportefølje efter IRB-metoden (resultater angivet i parentes viser risikovægten før risikovægtgulvet på 25% for boligejendomme).

Deloitte Risk Advisory Nordics
Financial Industry Risk & Regulatory

Thomas Clifford
T: +45 30934031
E: thclifford@deloitte.dk

Lasse Vangstein
T: +47 975 84 086
E: lvangstein@deloitte.no

Gareth Greenwood
T: +46 70 080 23 15
E: ggreenwood@deloitte.se

Frederik Secher
T: +45 28907525
E: fsecher@deloitte.dk

Dominik Kristufek
T: +45 30934674
E: dkristufek@deloitte.dk

Rene Wasterlund
T: +46 700802843
E: rwasterlund@deloitte.se

Maria Englund
T: +358 50 347 3456
E: maria.englund@deloitte.fi

Henrik Tran-Thoresen
T: +47 97700729
E: htran-thoresen@deloitte.no

Deloitte Basel Centre of Excellence

Tom Spellman
T: +44 20 7303 0019
E: thspellman@deloitte.co.uk

James Robertshaw
T: +44 7920 547 861
E: jamesrobertshaw@deloitte.co.uk

Deloitte Centre of Excellence for Regulatory Reporting
Deloitte Risk Advisory B.V.

Ronald Koppen
T: +31 6 12345126
E: rokoppen@deloitte.nl

Eelco Schnezler
T: +31 6 12345158
E: eschnezler@deloitte.nl

Anne-Claire van den Wall Bake
T: +31 6 1258 0003
E: acvandenwallbake@deloitte.nl

Pascal van der Loo
T: +31 6 5359 8409
E: pvanderloo@deloitte.nl

Michiel Mulder
T: +31 6 3085 9067
E: mimulder@deloitte.nl

Stijn Roersch
T: +31 6 8201 9475
E: sroersch@deloitte.nl

Deloitte.

Om Deloitte

Deloitte er en førende global leverandør af revision og erklæringsopgaver, konsulenttydelser, finansiel rådgivning, risikostyring, skatterådgivning og dertil knyttede ydelser. Vores netværk af medlemsfirmaer og tilknyttede virksomheder findes i over 150 lande og territorier (samlet betegnet "Deloitte-organisationen") og servicerer fire ud af fem virksomheder fra listen over verdens største selskaber, Fortune Global 500®. Læs mere på www.deloitte.com om, hvordan Deloittes omkring 330.000 medarbejdere gør en forskel.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte er en betegnelse for et eller flere af Deloitte Touche Tohmatsu Limiteds ("DTTL") medlemsfirmaer, dets netværk af medlemsfirmaer og deres tilknyttede virksomheder (der samlet betegnes "Deloitte-organisationen"). DTTL (der også omtales som "Deloitte Global") og alle dets medlemsfirmaer og tilknyttede virksomheder udgør selvstændige og uafhængige juridiske enheder, som ikke kan forpligte hinanden over for tredjemand. DTTL og de enkelte DTTL-medlemsfirmaer og tilknyttede virksomheder er kun ansvarlige for egne handlinger og/eller udeladelser. DTTL leverer ikke ydelser til kunder. Vi henviser til www.deloitte.com/about for nærmere oplysninger.